

Presă și informare

Curtea de Justiție a Uniunii Europene

COMUNICAT DE PRESĂ nr. 77/20

Luxemburg, 25 iunie 2020

Hotărârea în cauza C-24/19

A. și alții/Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement
Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen

Un ordin și o circulară care stabilesc condițiile generale pentru eliberarea unor certificate de urbanism în scopul instalării și al exploatării de turbine eoliene trebuie să facă ele însele obiectul unei evaluări ecologice prealabile

Prin Hotărârea A și alții (Turbine eoliene la Aalter și la Nevele) (C-24/19), pronunțată la 25 iunie 2020, Curtea, reunită în Mare Cameră, s-a pronunțat cu privire la interpretarea Directivei 2001/42 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului¹, aducând precizări importante cu privire la măsurile supuse evaluării prevăzute de această directivă, precum și cu privire la consecințele care rezultă din lipsa evaluării.

Curtea a fost sesizată cu această cerere de interpretare în cadrul unui litigiu între riveranii unui sit situat în apropierea autostrăzii E40 pe teritoriul municipalităților Aalter și Nevele (Belgia), prevăzut pentru amplasarea unui parc eolian, la Gewestelijke stedenbouwkundige ambtenaar van het departement Ruimte Vlaanderen, afdeling Oost-Vlaanderen (funcționarul regional pentru dezvoltare urbanistică din cadrul Departamentului de Amenajare a Teritoriului din Regiunea Flandra, secțiunea Flandra de Est, Belgia), în legătură cu eliberarea de către această autoritate a unui certificat de urbanism în scopul instalării și al exploatării a cinci turbine eoliene (denumit în continuare „certificatul în litigiu”). Eliberarea, la 30 noiembrie 2016, a certificatului în litigiu fusese condiționată, printre altele, de respectarea anumitor cerințe stabilite de dispoziții ale unui ordin al guvernului flamand, precum și ale unei circulare având ca obiect instalarea și exploatarea unor turbine eoliene.

În susținerea acțiunii având ca obiect anularea certificatului în litigiu, introdusă la Raad voor Vergunningsbetwistingen (Consiliul pentru Litigii în materie de Autorizări, Belgia) (denumit în continuare „instanța națională”), reclamantii invocau printre altele o încălcare a Directivei 2001/42, pentru motivul că ordinul și circulara în temeiul cărora a fost eliberat certificatul nu făcuseră obiectul unei evaluări ecologice. Autorul certificatului în litigiu considera, dimpotrivă, că ordinul și circulara în cauză nu trebuiau să facă obiectul unei astfel de evaluări.

În hotărârea pronunțată astăzi, Curtea a amintit că Directiva 2001/42 acoperă planurile și programele, precum și modificările acestora, care sunt elaborate sau adoptate de o autoritate a unui stat membru, în măsura în care au fost „impuse prin acte cu putere de lege sau acte administrative”². În plus, ea supune obligația de a prezenta un anumit plan sau program unei evaluări ecologice cu condiția ca planul sau programul prevăzut de această dispoziție să poată avea efecte semnificative asupra mediului³.

În primul rând, în ceea ce privește noțiunea de „planuri și programe impuse prin acte cu putere de lege sau acte administrative”, Curtea a statuat că intră în sfera acestei noțiuni un ordin și o circulară adoptate de guvernul unei entități federate a unui stat membru, care conțin ambele diferite dispoziții referitoare la instalarea și la exploatarea de turbine eoliene.

¹ Directiva 2001/42/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 iunie 2001 privind evaluarea efectelor anumitor planuri și programe asupra mediului (JO 2001, L 197, p. 30, Ediție specială, 15/vol. 7, p. 135).

² Articolul 2 litera (a) din Directiva 2001/42.

³ Articolul 3 alineatul (1) din Directiva 2001/42.

Astfel, din jurisprudența Curții rezultă că trebuie să fie considerate ca „impuse”, în sensul și în scopul aplicării acestei directive, planurile și programele a căror adoptare este reglementată de acte cu putere de lege sau acte administrative naționale, care stabilesc autoritățile competente pentru a le adopta, precum și procedura de elaborare a acestora ⁴. Astfel, o măsură trebuie să fie considerată ca fiind „impusă” din moment ce competența de a o adopta își găsește temeiul juridic într-o dispoziție de această natură, chiar dacă nu există propriu-zis nicio obligație de a adopta măsura respectivă⁵.

Invitată de instanța de trimitere și de guvernul Regatului Unit să reconsidere această jurisprudență, Curtea a subliniat mai întâi că o limitare a condiției prevăzute la articolul 2 litera (a) a doua liniuță a Directivei 2001/42 doar la „planuri și programe” a căror adoptare este obligatorie ar risca să confere acestei noțiuni un domeniu de aplicare marginal și nu ar permite menținerea efectului util al dispoziției menționate. Astfel, potrivit Curții, ținând seama de diversitatea situațiilor și de eterogenitatea practicilor autorităților naționale, adoptarea de planuri sau de programe și modificarea acestora adesea nu sunt nici impuse în mod general, nici lăsate la deplina discreție a autorităților competente. În plus, nivelul ridicat de protecție a mediului pe care urmărește să îl asigure Directiva 2001/42 prin supunerea la o evaluare ecologică a planurilor și a programelor care pot avea efecte semnificative asupra mediului corespunde cerințelor tratatelor, precum și ale Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene în materie de protecție și de ameliorare a calității mediului⁶. Or, astfel de obiective ar risca să fie compromise de o interpretare restrictivă, susceptibilă să permită unui stat membru să se sustragă obligației de evaluare ecologică evitând să facă obligatorie adoptarea de planuri sau de programe. În sfârșit, Curtea a subliniat că interpretarea extinsă a noțiunii de „planuri și programe” era conformă cu angajamentele internaționale ale Uniunii ⁷.

Curtea a examinat ulterior aspectul dacă ordinul și circulara în cauză îndeplineau condiția prevăzută la articolul 2 litera (a) al doua liniuță din Directiva 2001/42. În această privință, ea a subliniat că ordinul fusese adoptat de guvernul flamand, în calitate de putere executivă a unei entități federate belgiene, în temeiul unei abilitări legislative. În plus, circulara, care urmărește să reglementeze puterea de apreciere a autorităților competente, emană de asemenea de la guvernul flamand și modifică dispozițiile acestui ordin, dezvoltându-le sau derogând de la ele, sub rezerva verificărilor care incumbă instanței naționale în ceea ce privește natura sa juridică exactă și conținutul său precis. Curtea a concluzionat așadar că ordinul și, sub rezerva acestor verificări, circulara, intrau în sfera noțiunii de „planuri și programe” prin aceea că trebuiau să fie considerate ca „impuse” în sensul Directivei 2001/42.

În al doilea rând, în ceea ce privește aspectul dacă ordinul și circulara trebuiau să fie supuse unei evaluări ecologice în aplicarea Directivei 2001/42, pentru motivul că ar putea avea efecte notabile asupra mediului, Curtea a statuat că aceste acte, care conțin ambele diferite dispoziții cu privire la instalarea și la exploatarea de turbine eoliene, printre care măsuri referitoare la proiecția de umbră, la siguranță, precum și la standarde de zgomot, se numărau printre cele care trebuiau să facă obiectul unei astfel de evaluări.

În această privință, Curtea a considerat că prevederile ordinului și ale circularei în cauză cu privire la instalarea și la exploatarea de turbine eoliene prezentau o importanță și o întindere suficient de semnificative pentru a determina condițiile cărora era supusă eliberarea unui permis pentru instalarea și exploatarea de parcuri eoliene, ale căror efecte asupra mediului sunt incontestabile. Ea a precizat că o astfel de interpretare nu poate fi repusă în discuție de natura juridică specială a circularei.

⁴ Hotărârea Curții din 22 martie 2012, Inter-Environnement Bruxelles și alții (C-567/10, EU:C:2012:159, punctul 31), Hotărârea Curții din 7 iunie 2018, Thybaut și alții (C-160/17, EU:C:2018:401, punctul 43), precum și Hotărârea Curții din 12 iunie 2019, Terre wallonne (C-321/18, EU:C:2019:484, punctul 34).

⁵ Hotărârea Curții din 7 iunie 2018, Inter-Environnement Bruxelles și alții (C-671/16, EU:C:2018:403, punctele 38-40).

⁶ Articolul 3 alineatul (3) TUE, articolul 191 alineatul (2) TFUE și articolul 37 din Carta drepturilor fundamentale ale Uniunii Europene.

⁷ Astfel cum rezultă printre altele din articolul 2 alineatul (7) din Convenția privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier, semnată la Espoo (Finlanda) la 26 februarie 1991.

În al treilea și ultimul rând, în ceea ce privește posibilitatea de a menține efectele acestor acte și a certificatului, adoptate cu nerespectarea Directivei 2001/42, Curtea a amintit că statele membre sunt ținute să elimine consecințele ilicite ale unei astfel de încălcări a dreptului Uniunii. Ea a subliniat că, ținând seama de imperativul unei aplicări uniforme a dreptului Uniunii, doar ea putea, cu titlu excepțional și pentru considerații imperative de interes general, să acorde o suspendare provizorie a efectului de înlăturare avut de norma din dreptul Uniunii încălcată, în măsura în care o reglementare națională abilitază instanța națională să mențină anumite efecte ale unor astfel de acte în cadrul litigiului cu care este sesizată. În consecință, Curtea a statuat că, într-o situație precum cea din speță, instanța națională nu putea menține efectele ordinului și ale circularei, precum și ale certificatului eliberat în temeiul acestora, decât dacă dreptul intern îi permitea acest lucru în cadrul litigiului cu care era sesizată și în ipoteza în care anularea acestui certificat ar fi susceptibilă să aibă efecte semnificative asupra aprovizionării cu energie electrică, în speță în Belgia, și numai pe perioada strict necesară pentru remedierea acestei nelegalități, aspect a cărui apreciere revine instanței de trimitere.

MENȚIUNE: Trimiterea preliminară permite instanțelor din statele membre ca, în cadrul unui litigiu cu care sunt sesizate, să adreseze Curții întrebări cu privire la interpretarea dreptului Uniunii sau la validitatea unui act al Uniunii. Curtea nu soluționează litigiul național. Este de competența instanței naționale să soluționeze cauza conform deciziei Curții. Această decizie este obligatorie, în egală măsură, pentru celelalte instanțe naționale care sunt sesizate cu o problemă similară.

Document neoficial, destinat presei, care nu angajează răspunderea Curții de Justiție.

[Textul integral](#) al hotărârii se publică pe site-ul CURIA în ziua pronunțării.

Persoana de contact pentru presă: Corina-Gabriela Socoliuc ☎ (+352) 4303 4293